



EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

© Министерство на правосъдието на Република България, mjs.bg. Разрешението за повторно публикуване на този неофициален превод е предоставено единствено за целите на включването му в базата данни HUDOC на ЕСПЧ.

© Ministry of Justice of the Republic of Bulgaria, mjs.bg. Permission to re-publish this non-official translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪД ПО ПРАВАТА НА ЧОВЕКА

ПЕТО ОТДЕЛЕНИЕ

РАДКОВ СРЕЩУ БЪЛГАРИЯ

(Жалба № 27795/03)

РЕШЕНИЕ

СТРАСБУРГ

22 април 2010 г.

ОКОНЧАТЕЛНО

22/07/2010

*Решението е окончателно съгласно член 44 § 2 от Конвенцията.
Може да претърпи редакционни промени.*

По делото на Радков срещу България,
Европейският съд по правата на човека (Пето отделение), заседаващ като отделение в състав:

Пеер Лоренцен (Peer Lorenzen), *председател*,
Ренате Йегер (Renate Jaeger),
Карел Юнгвирт (Karel Jungwiert),
Райт Марусте (Rait Maruste),
Изабел Беро-Лефевр (Isabelle Berro-Lefèvre),
Миряна Лазарова Трайковска (Mirjana Lazarova Trajkovska),
Здравка Калайджиева, *съдии*,
и Клаудия Вестердик (Claudia Westerdiek), *секретар на Отделението*,
след проведено закрито заседание на 23 март 2010 г.,
постанови следното решение, прието на същата дата:

ПРОЦЕДУРАТА

1. Делото е образувано по жалба (№ 27795/03) срещу Република България, подадена пред Съда на 19 август 2003 г. от български гражданин г-н Пламен Тодоров Радков („жалбоподателя“) на основание член 34 от Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи („Конвенцията“).

2. Българското правителство („правителството“) се представлява от своя агент – г-жа Р. Николова от Министерството на правосъдието.

3. Жалбоподателят твърди по-конкретно, че неговата кореспонденция, получавана в затвора, е била наблюдавана от администрацията на затвора.

4. На 3 февруари 2009 г. Съдът обявява жалбата за частично недопустима и решава да уведоми за нея правителството в относно наблюдаването на кореспонденцията на жалбоподателя в затвора. Той решава да разгледа по същество останалата част от жалбата едновременно с разглеждането на нейната допустимост (член 29, ал. 3).

ФАКТИТЕ

I. ОБСТОЯТЕЛСТВА ПО ДЕЛОТО

5. Жалбоподателят е роден през 1972 г. и в момента излежава присъда в затвора в Бобов дол.

6. На 11 януари 2000 г. срещу него е образувано наказателно дело за убийство. То продължава до 27 ноември 2003 г., когато е обвинен и осъден на доживотен затвор съгласно окончателно решение на Върховния касационен съд.

7. От 8 март 2000 до 5 ноември 2008 г. жалбоподателят е задържан в затвора в Ловеч, като първоначално престоява в него по предварително задържане, а след 27 ноември 2003 г. – като затворник, излежаващ доживотна присъда. На 5 ноември 2008 г. е прехвърлен в затвора в Бобов дол.

8. На 4 август 2003 г. жалбоподателят получава писмо с дата 1 август 2003 г. от адвоката, който го представлява в наказателното производство. Писмото разглежда възможния изход на делото и стратегията за защита. Пликът е отворен и съдържа подписа на длъжностно лице от администрацията на затвора.

9. След приключването на вътрешното производство между 12 януари и 13 април 2004 г. жалбоподателят получава още две писма от същия адвокат и две писма от друг адвокат. Всичките четири плика са били отваряни и съдържат подписите на длъжностни лица от администрацията на затвора.

10. На 10 декември 2003 г. жалбоподателят получава писмо от Деловодството на Съда с дата 2 декември 2003 г. относно неговата жалба по настоящото дело. Пликът е бил отварян и съдържа подписа на длъжностно лице от администрацията на затвора.

11. На 5 февруари и 16 април 2004 г. жалбоподателят се оплаква на администрацията на затвора от практиката да се отварят и четат негови писма. В отговор той е информиран, че наблюдаването на кореспонденцията на задържаните и на затворниците е предвидено в член 33 от Закона за изпълнение на наказанията, че то засяга всички задържани и излежаващи присъди и че преследва „свързани със сигурността” и „образователни” цели.

II. ПРИЛОЖИМО ВЪТРЕШНО ПРАВО И ПРАКТИКА

9. Приложимото вътрешно право и практика относно кореспонденцията на задържани и затворници е обобщено в решението на Съда по делото *Петров срещу България* (№ 15197/02, §§ 17 – 18, 20-23 и 25, 22 май 2008 г.).

ПРАВОТО

I. ТВЪРДЯНО НАРУШЕНИЕ НА ЧЛЕН 8 ОТ КОНВЕНЦИЯТА

10. Жалбоподателят се оплаква на основание член 6, ал. 3 (с) и чл. 8 от Конвенцията, че администрацията на Ловешкия затвор е отваряла и чела негови писма от адвокатите му и от Деловодството на Съда. Съдът е на мнение, че жалбата следва да бъде разгледана единствено по член 8 от Конвенцията, която гласи следното:

"1. Всеки има право на неприкосновеност на личния и семейния си живот, на жилището и на тайната на кореспонденцията.

2. Намесата на държавните власти в упражняването на това право е недопустима, освен в случаите, предвидени в закона и необходими в едно демократично общество в интерес на националната и обществената сигурност или на икономическото благосъстояние на страната, за предотвратяване на безредици или престъпления, за защита на здравето и морала или на правата и свободите на другите."

11. Правителството признава, че кореспонденцията на жалбоподателя е била проверявана рутинно. То обаче твърди, че не е установено дали писмата само са били отворяни, или са били и четени. Освен това то смята, че наблюдаването на кореспонденцията на жалбоподателя е било необходимо по причини на сигурността и за предотвратяване на престъпление.

12. Жалбоподателят оспорва тези аргументи.

A. Допустимост

13. Съдът счита, че настоящата жалба не е явно необоснована по смисъла на член 36, ал. 3 от Конвенцията или недопустима на други основания. Следователно тя трябва да бъде обявена за допустима.

Б. По същество

14. Съдът отбелязва, че най-малко пет писма, изпратени на жалбоподателя от неговите адвокати, са били отворени и вероятно прочетени от администрацията на затвора в Ловеч (вж. параграфи 8 – 9 по-горе). Освен това писмо, изпратено от Деловодството на Съда, също е било отворено и вероятно прочетено (вж. параграф 10 по-горе). Всъщност администрацията на затвора в Ловеч и правителството признават за системното отваряне на писма на задържани в становищата си по настоящия случай (вж. параграфи 11 и 14 по-горе). При тези обстоятелства Съдът намира, че е имало намеса по отношение на правото на неприкосновеност на кореспонденцията на жалбоподателя, което е гарантирано от член 8.

15. Подобна намеса би довела до нарушение на член 8, освен ако не се докаже, че е била "в съответствие със закона", че е преследвала една или повече легитимна цел или цели, както е посочено в параграф 2, и е била "необходима в едно демократично общество" за постигането на тези цели.

16. Съдът не смята за необходимо да определя дали намесата е била „в съответствие със закона“, тъй като намира, че е в нарушение на член 8 от Конвенцията в други аспекти (вж. *Петров*, цитирано по-горе, § 41, и *Константин Попов срещу България*, № 15035/03, § 16, 25 юни 2009 г.).

17. Относно изискването намесата да е била "необходима в едно демократично общество" за постигането на легитимна цел, Съдът отбелязва, че кореспонденцията с адвокати, независимо дали се отнася за действително съдебно производство, или е от общ характер, по принцип е привилегирана по силата на член 8. Не може да се счита, че рутинната проверка на такава кореспонденция съответства на принципите за конфиденциалност и професионална привилегия, свързани с отношенията между адвокат и клиент (вж. *Кембъл срещу Обединеното кралство (Campbell v. the United Kingdom)*, 25 март 1992, §§ 47-8, Серия А № 233, и *Петров*, цитирано по-горе, § 43).

18. В настоящия случай обаче администрацията на затвора в Ловеч систематично е отваряла и проверявала кореспонденцията на задържаните и затворниците, включително тази с техните адвокати (вж. параграф 17 по-горе), без да се опитва да обоснове намесата, като се позове на конкретни причини или подозрения. Нито се е опитала да обоснове отварянето и вероятното прочитане на писмата от адвокатите на жалбоподателя с конкретните обстоятелства по неговото дело. Затова Съдът заключава, че кореспонденцията на жалбоподателя с неговите адвокати е била подложена на рутинна проверка, която, както е отбелязано по-горе (вж. параграф 20), не би могла да съответства на принципите за конфиденциалност и професионална привилегия, свързани с отношенията между адвокат и клиент.

19. Съдът отбелязва по-нататък, че настоящото дело засяга и отварянето и вероятното прочитане на писмо, изпратено до жалбоподателя от Деловодството на Съда (вж. параграф 10 по-горе). Съдът счита, че дори ако затворническите власти са имали легитимна цел да отворят писмото (вж. например *Кембъл*, цитирано по-горе, § 60), те е трябвало да дадат подходящи гаранции за това, че то няма да бъде прочетено, като например отварянето му в присъствието на жалбоподателя. Такива гаранции обаче не са били предоставени. Освен това не изглежда затворническата администрация да е имала конкретни подозрения, които да оправдават отварянето на писмото от Съда, тъй като по думите на правителството (вж. параграф 14 по-горе) кореспонденцията на жалбоподателя е била рутинно проверявана.

20. От горното следва, че по настоящото дело е налице нарушение на правото на жалбоподателя на неприкосновеност на неговата кореспонденция, гарантирано по член 8 от Конвенцията.

II. ПРИЛОЖЕНИЕ НА ЧЛЕН 41 ОТ КОНВЕНЦИЯТА

21. Член 41 от Конвенцията гласи:

“Ако Съдът установи нарушение на Конвенцията или на Протоколите към нея и ако вътрешното право на съответната Високодоговаряща страна допуска само частично обезщетение, Съдът, ако е необходимо, постановява предоставянето на справедливо обезщетение на потърпевщата страна.”

A. Вреди

22. Жалбоподателят не претендира за имуществени вреди. Той претендира 2000 евро (EUR) за неимуществени вреди.

23. Правителството счита, че исквата претенция е прекомерна.

24. Съдът счита, че жалбоподателят би трябвало да е понесъл неимуществени вреди в резултат от нарушаването на правото му на неприкосновеност на неговата кореспонденция. Отчитайки всички обстоятелства по делото, Съдът му присъжда 1500 евро на това основание, заедно с всички данъци, които могат да бъдат дължими върху тази сума.

Б. Разноски

25. Жалбоподателят претендира също 200 евро за разноски.

26. Правителството приканва Съда да отхвърли тази исква претенция, изтъквайки че тя не е подкрепена с никакви документи.

27. Съгласно практиката на Съда разноските на жалбоподател във връзка с производството подлежат на възстановяване само доколкото е доказано, че същите са действително и по необходимост направени, и са в разумен размер. За тази цел чл. 60, ал. 2 и ал. 3 от Правилника на Съда предвижда жалбоподателите да приложат към жалбите си за справедливо обезщетение “относими разходооправдателни документи”, а ако не го направят, Съдът “може да отхвърли исковите претенции изцяло или частично”. В настоящия случай, като отбелязва, че жалбоподателят не е представил никакви документи в подкрепа на претендираната сума, Съдът не му присъжда нищо на това основание.

В. Лихва за забава

31. Съдът счита за подходящо лихвата за забава да бъде изчислена на основата на пределния лихвен процент на Европейската централна банка, с добавени три процентни пункта.

**ПО ИЗЛОЖЕНИТЕ СЪОБРАЖЕНИЯ СЪДЪТ
ЕДИНОДУШНО:**

1. *Обявява* жалбата за допустима;
2. *Постановява*, че е налице нарушение на член 8 от Конвенцията;
3. *Постановява*
 - (а) ответната държава да заплати на жалбоподателя в срок до три месеца от датата, на която решението стане окончателно в съответствие с член 44, ал. 2 от Конвенцията, EUR 1500 (хиляди и петстотин евро) за неимуществени вреди, заедно с всички данъци, които могат да бъдат дължими върху тази сума, в легова равностойност по курса към датата на изплащането;
 - (б) след изтичане на горесцитирания тримесечен срок до извършване на плащането ще бъде дължима обикновена лихва върху горната сума в размер, равен на пределния лихвен процент на Европейската централна банка за периода на забава, с добавени три процентни пункта;
4. *Отхвърля* останалата част от иска на жалбоподателя за справедливо обезщетение.

Изготвено на английски език и оповестено в писмен вид на 22 април 2010 г. в съответствие с чл. 77, ал. 2 и ал. 3 от Правилника на Съда.

Клаудия Вестердик
Секретар

Пеер Лоренцен
Председател